

Агавердієва Х. Ф. «Нефінансова звітність як інструмент регулювання соціальної відповідальності» // «Економіка, управління, право: реалії та перспективи» Збірник наукових статей. – Les Editions L'Originale, Париж, Франція, 2016 г. – С. 54-57

Ключові слова: соціальна відповідальність, нефінансова звітність, недержавні пенсійні фонди, технологія впровадження нефінансової звітності.

Запропоновано технологію впровадження нефінансової звітності в діяльність недержавних пенсійних фондів (НПФ). Вона передбачає практичну реалізацію наступних етапів: проектування, оцінка фактичного рівня соціальної відповідальності НПФ, впровадження та поширення нефінансового звіту, підбиття підсумків. Крім того, запропонована технологія дозволяє розкрити інформацію перед зацікавленими сторонами за трьома напрямками: економічна стійкість, соціальне благополуччя й організаційна стабільність.

Агавердиева Х. Ф. «Нефинансовая отчетность как инструмент регулирования социальной ответственности» // «Экономика, управление, право: реалии и перспективы» сборник научных статей. – Les Editions L'Originale, Париж, Франция, 2016 г. – С. 54-57

Ключевые слова: социальная ответственность, нефинансовая отчетность, негосударственные пенсионные фонды, технология внедрения нефинансовой отчетности.

Предложена технология внедрения нефинансовой отчетности в деятельность негосударственных пенсионных фондов (НПФ). Она предусматривает практическую реализацию следующих этапов: проектирование, оценка фактического уровня социальной ответственности НПФ, внедрение и распространение нефинансового отчета, подведение итогов. Кроме того, предлагаемая технология позволяет раскрыть информацию перед заинтересованными сторонами по трем направлениям: экономическая устойчивость, социальное благополучие и организационная стабильность.

Agaverdieva K. F. «Non-financial reporting as a tool for regulating social responsibility» // Economics, management, law: realities and perspectives: Collection of scientific articles. – Les Editions L'Originale, Paris, France, 2016. - P. 54-57

Keywords: social responsibility, non-financial reporting, not-state pension funds, technology implementation of non-financial reporting.

The technology implementation in non-financial reporting activities of non-state pension funds (NPF). It provides the practical implementation of the following stages: planning, assessment of the actual level of social responsibility NPF, introduction and spread of non-financial report, summing up. In addition, the technology can reveal information to stakeholders in three areas: economic stability, social well-being and organizational stability.

Agaverdieva K. F.

candidate of economic sciences, senior lecturer

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

NON-FINANCIAL REPORTING AS A TOOL FOR REGULATING SOCIAL RESPONSIBILITY

Агавердієва Х. Ф.

кандидат економічних наук, старший викладач

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

НЕФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

The technology implementation in non-financial reporting activities of non-state pension funds (NPF). It provides the practical implementation of the following stages: planning, assessment of the actual level of social responsibility NPF, introduction and spread of non-financial report, summing up. In addition, the technology can reveal information to stakeholders in three areas: economic stability, social well-being and organizational stability.

Keywords: *social responsibility, non-financial reporting, not-state pension funds, technology implementation of non-financial reporting.*

Запропоновано технологію впровадження нефінансової звітності в діяльність недержавних пенсійних фондів (НПФ). Вона передбачає практичну реалізацію наступних етапів: проектування, оцінка фактичного рівня соціальної відповідальності НПФ, впровадження та поширення нефінансового звіту, підбиття підсумків. Крім того, запропонована технологія дозволяє розкрити інформацію перед зацікавленими сторонами за трьома напрямками: економічна стійкість, соціальне благополуччя й організаційна стабільність.

Ключові слова: *соціальна відповідальність, нефінансова звітність, недержавні пенсійні фонди, технологія впровадження нефінансової звітності.*

Дієвими інструментами управління соціальною відповідальністю, як свідчить міжнародна практика, є ведення соціального обліку та складання нефінансової звітності про результати виконання соціальних програм і доведення їх до стейкхолдерів. Нефінансова звітність, на відміну від фінансової, не є обов'язковою; її законодавча база лише формується.

В попередніх роботах було вдосконалено механізм імплементації міжнародних стандартів з регулювання соціальної відповідальності для НПФ шляхом її доповнення теоретичним базисом (окрім практичного). Було запропоновано та розроблено такий теоретичний базис: наукові підходи, принципи, функції механізму, інструменти регулювання соціально відповідального НПФ (нефінансова звітність). Такий підхід дозволяє забезпечити науково обґрунтовану адаптацію вимог міжнародних стандартів із соціальної відповідальності для вітчизняних НПФ [1].

В. Шаповал детально дослідила процес підготовки нефінансової звітності та виокремила декілька його етапів:

Етап 1 – підготовка:

1.1. Дослідження сторін, так чи інакше пов'язаних з діяльністю компанії.

1.2. Окреслення тем, що становлять найбільший інтерес і для цих сторін, і для компанії.

1.3. Визначення установ і організацій, для яких окреслені теми є найбільш актуальними.

1.4. Вибір конкретних експертів для запрошення до діалогу.

Етап 2 – вивчення очікувань: проведення першого етапу діалогу, а саме серії зустрічей із представниками державної та місцевої влади, комерційних партнерів, споживачів й інших зацікавлених сторін для вивчення їхньої позиції та очікувань.

Етап 3 – прийняття рішення: формулювання відповідей на поставлені запитання, презентація і обговорення із зацікавленими сторонами відповідей та ініціатив під час другого етапу діалогу.

Етап 4 – реалізація та звітування:

4.1. Запровадження плану дій.

4.2. Публікація нефінансового звіту [2].

О. Хамідова та А. Хамідова виокремлюють дещо інші етапи підготовки нефінансового звіту:

1. Планування (визначення форми майбутнього подання звіту).

2. Організація діяльності робочої групи (координація взаємозв'язку із зацікавленими сторонами та підготовка інформації за основними сферами діяльності підприємства).

3. Взаємодія із громадськістю (виявлення найбільш важливих для них питань і відображення за ними відповідної інформації у соціальному звіті за допомогою опитувань, консультацій та круглих столів, які проводились протягом звітного року).

4. Визначення структури звітного (вхідною інформацією для даного етапу є використання стандартів соціальної звітності, а саме GRI, AA 1000 та SA 8000, які містять стандартні елементи і показники).

5. Збір і перевірка даних (потребує максимальної інтеграції з підготовкою інших звітів компанії та оптимізації шляхом включення до регламентів відповідних підрозділів) [3, с. 223].

Слід зазначити, що зазвичай нефінансові звіти українських компаній, відрізняються від вказаної структури, що зумовлює різноманіття представлених форм і висвітлених питань (умови праці, споживачі, місцеві громади, природоохоронна діяльність, права людини, держава, соціальна відповідальність у житті суспільства, громадськість, благодійна діяльність, відповідальний маркетинг, лідерство та новації, протидія корупції тощо). Це можна пояснити природою соціальної звітності, яка є результатом добровільності соціальної відповідальності. Однак це вкрай ускладнює процес порівняння інформації, яка наведена у нефінансових звітах, як різних компаній за певний період часу, так і в динаміці [2].

Технологія формування впровадження і поширення нефінансових звітів у практичну діяльність НПФ має будуватись виходячи з таких принципів [4, с. 133]: комплексність, що припускає оптимальне поєднання всіх його видів; індивідуальний підхід; зрозумілість; постійний пошук нових складових.

На підставі вищевикладеного запропоновано технологію впровадження та поширення нефінансових звітів.

Метою аналізу ефективності функціонування технології впровадження та поширення нефінансових звітів є:

підготовка обґрунтованої інформації про функціонування технології для керівництва організації;

визначення показників якості робіт, які виконуються;

виявлення проблем і причин їх виникнення.

При визначенні ефективності функціонування технології враховуються показники, що відображають результати діяльності НПФ, економічну ефективність і соціальний ефект (рис. 1).

Рис. 1. Цілі й результати впровадження нефінансової звітності для забезпечення соціальної відповідальності НПФ

Для вдосконалення технології впровадження і поширення нефінансових звітів необхідно:

- 1) систематично проводити аналіз технології, яка функціонує в НПФ;
- 2) розробляти коригуючі заходи;
- 3) періодично переглядати внутрішні стандарти, положення про структурні підрозділи, інструкції тощо;
- 4) розробляти нові документи.

У цілому нефінансова звітність в Україні має значний незадіяний потенціал, зважаючи на невелику кількість компаній, які звітують. У країні сформувалась група компаній – лідерів нефінансового звітування, які значною мірою визначають напрямок його розвитку. Це – Оболонь, Київстар, Interpipe, TNK – BP, ДТЕК, Ніко, ФПГ «СКМ», Укрсоцбанк та МТС Україна.

Як свідчить міжнародний та український досвід, соціальна відповідальність і публічні звіти про соціально спрямовану діяльність дають конкурентні переваги: створення репутаційного капіталу та зростання зацікавленості інвесторів; доступ до нових джерел фінансування та інвестиційних фондів; доступ до нових ринків збуту; підвищення вартості нематеріальних активів; опосередковане зростання прибутків завдяки покращенню якості управління людськими ресурсами та ефективності.

Розвиток соціальної звітності в Україні відбувається повільно. Останніми роками зросла кількість звітів, наданих українськими фірмами, що дає можливість підвищувати їхні позиції як на вітчизняному, так і на світовому ринку. Тому подальший розвиток нефінансової звітності та використання досвіду розвинених країн світу дозволить Україні вийти на новий, вищий етап свого соціального та економічного розвитку.

Отже, важливість складання нефінансових звітів компаніями полягає у доведенні суспільству свого прагнення дотримуватись принципів соціальної відповідальності. Звіти деяких компаній показують високий рівень підготовки до самої процедури звітування та відповідальності за подану у звітах інформацію. Саме соціальна звітність буде ефективним інструментом внутрішньої і зовнішньої політики діяльності підприємств, що стане основою для розробки та реалізації стратегічних проектів бізнесу.

Таким чином, запропонована технологія впровадження і поширення нефінансових звітів у практичну діяльність НПФ складається з певних етапів: проектний, оцінка фактичного рівня соціальної відповідальності НПФ, впровадження та поширення нефінансового звіту, підведення підсумків. У роботі доведено що розроблена технологія є інструментом щодо можливості інформування стейкхолдерів НПФ про його діяльність у сфері соціальної відповідальності, а також реалізацію стратегічних планів розвитку щодо економічної стійкості, соціального благополуччя й організаційної стабільності. Упровадження нефінансової звітності сприяє підвищенню довіри з боку зацікавлених у діяльності НПФ сторін та будь-якого іншого підприємства, стейкхолдерів. Це відбувається завдяки розкриттю інформації щодо економічної стійкості, соціального благополуччя й організаційної стабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Назарова Г. В. Засади імплементації міжнародних стандартів з регулювання соціальної відповідальності для недержавних пенсійних фондів / Г. В. Назарова, Х. Ф. Агавердієва // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування : зб. наук. праць. – Рівне : РВВ Нац. ун-ту водного госп-ва та природокористування, 2013. – № 3 (63). – С. 301–315.
2. Шаповал В. М. Становлення інституту нефінансової (соціальної) звітності в Україні / В. М. Шаповал // Інституціональний вектор економічного розвитку : зб. наук. праць МІДМУ «КПУ». – Мелітополь : Вид-во КПУ, 2009. – Вип. 2 (1). – С. 49–61.
3. Хамідова О. М. Складання соціальної звітності як важливий етап реалізації соціально-відповідального маркетингу підприємства галузі мінеральних добрив / О. М. Хамідова, А. Ш. Хамідова // Економіка Крима. – 2010. – № 2 (31). – С. 222–226.
4. Веснин В. Р. Менеджмент : учебник / В. Р. Веснин. – М. : ТК «Велби»; Изд-во «Проспект», 2004. – 504 с.